

Kohtuasi C-194/06

Staatssecretaris van Financiën

versus

Orange European Smallcap Fund NV

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Hoge Raad der Nederlanden)

EÜ artiklid 56–58 – Kapitali vaba liikumine – Dividendide maksustamine – Teises liikmesriigis saadud dividendidelt teises liikmesriigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks fiskaalsele investeerimisfondile antav maksusoodustus – Selle maksusoodustuse piiramine summaga, mille fondi asukohaliikmesriigi residendist aktsionär, kes on teinud investeeringu, kasutamata vahendajana sellist fondi, võiks topeltmaksustamise vältimise lepingu alusel tulumaksust maha arvata – Selle maksusoodustuse piiramine vastavalt mitteresidendist aktsionäride osalusele fondi kapitalis

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Kapitali vaba liikumine – Piirangud – Maksuõigusnormid – Ettevõtte tulumaks – Investeerimisfondile makstud dividendide maksustamine*

(EÜ artiklid 56 ja 58)

2. *Kapitali vaba liikumine – Piirangud – Maksuõigusnormid – Ettevõtte tulumaks – Investeerimisfondile makstud dividendide maksustamine*

(EÜ artiklid 56 ja 58)

3. *Kapitali vaba liikumine – Piirangud – Mõiste – Ühtemoodi tõlgendamine suhetes kolmandate riikidega ja ühendusesisestes suhetes – Piirid*

(EÜ artikli 56 lõige 1)

4. *Kapitali vaba liikumine – Kapitali liikumise piirangud kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest – Otseinvesteeringuid puudutavad kapitali liikumise piirangud, mis kehtisid 31. detsembril 1993 – Mõiste „otseinvesteeringud”*

(EÜ artikli 57 lõige 1)

1. EÜ artiklitega 56 ja 58 ei ole vastuolus liikmesriigi sellised õigusnormid, mis näevad ette selle liikmesriigi territooriumil asutatud fiskaalsetele investeerimisfondidele maksusoodustuse, mis antakse fondi saadud dividendidelt teises liikmesriigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks, kuid piiravad seda maksusoodustust summaga, mille esimesena nimetatud liikmesriigi territooriumil elav füüsiline isik oleks samasuguse maksu kinnipidamise tõttu saanud maha arvata selle teise liikmesriigiga sõlmitud topeltmaksustamise vältimise lepingu alusel.

Kuna sellised õigusnormid välistavad õiguse välismaal saadud dividendidelt kinni peetud maksu tasakaalustamiseks antavale maksusoodustusele teatud liikmesriikidest saadud dividendide puhul, muudavad need investeerimise nendesse liikmesriikidesse vähem atraktiivseks kui investeerimise

liikmesriikidesse, kus dividendidelt kinni peetud maks annab õiguse sellele maksusoodustusele. Need õigusnormid võivad pärssida investeerimisfondi tahet teha investeeringuid liikmesriikidesse, kus dividendidelt kinni peetud maks ei anna õigust maksusoodustusele, nii et need kujutavad endast seega kapitali vaba liikumise piirangut, mis on EÜ artikliga 56 põhimõtteliselt keelatud.

Selliste õigusnormide eesmärk on siiski neis ette nähtud maksusoodustuse abil võrdsustada võimaluste piires selliste dividendide maksualane kohtlemine, mille saajaks on otseinvesteeringu teinud aktsionär, fiskaalse investeerimisfondi vahendusel investeeringu teinud aktsionäri saadud dividendide kohtlemisega, et sellise fondi tehtud välisinvesteeringuid ei hakataks pidama otseinvesteeringutest vähem atraktiivseks. Nende õigusnormide seisukohast on fiskaalne investeerimisfond, mis saab dividende liikmesriikidest, kellega tema asukohaliikmesriik on sõlminud lepingu, mis sätestab füüsilistest isikutest aktsionäride õiguse arvata neis liikmesriikides dividendidelt kinni peetud maks maha asukohaliikmesriigis tasumisele kuuluvast tulumaksust, teistsuguses olukorras, kui on see fond juhul, kui ta saab dividende liikmesriikidest, kellega ei ole sellist lepingut sõlmitud, st dividende, mille puhul seda õigust ei ole ette nähtud. Investeermisel ainult nendesse liikmesriikidesse, kellega on sõlmitud selline kahepoolne maksuleping, võib ette nähtud maksusoodustuse puudumisel otsus teha investeering fiskaalse investeerimisfondi vahendusel olla füüsilisest isikust aktsionäriks ebasoodsam kui otseinvesteering. Seevastu liikmesriikide puhul, kellega fondi asukohaliikmesriik ei ole sellist lepingut sõlminud, ei tulene otsusest teha investeering fondi vahendusel füüsilise isiku jaoks ohtu kaotada soodustusi, millele tal oleks olnud õigus juhul, kui ta oleks otsustanud teha otseinvesteeringu neisse liikmesriikidesse. Seega ei ole see olukord objektiivselt sarnane olukorraga, kus fondi asukohaliikmesriik on sellise maksulepingu sõlminud.

Eelnevast järeldub, et seonduvalt selliste õigusnormidega, mille kohaselt otsustas liikmesriik selleks, et võimaluste piires võrdsustada otseinvesteeringute ja investeerimisfondide vahendusel tehtud investeeringute maksualast kohtlemist, anda maksusoodustuse sellistest liikmesriikidest saadud dividendidelt kinni peetud maksu tasakaalustamiseks, kelle suhtes ta on endale kahepoolsete lepingutega võtnud kohustuse lubada füüsilistel isikutel arvata kinnipeetud maks maha siseriikliku õiguse alusel tasumisele kuuluvast tulumaksust, ei ole EÜ artiklitega 56 ja 58 vastuolus, kui see liikmesriik välistab selle maksusoodustuse dividendide puhul, mis on saadud teistest liikmesriikidest, kellega ta ei ole sõlminud niisuguseid sätteid sisaldavat kahepoolset lepingut, kuna tegu ei ole objektiivselt sarnaste olukordadega.

(vt punktid 56, 60–65, resolutiivosa punkt 1)

2. EÜ artiklitega 56 ja 58 on vastuolus liikmesriigi sellised õigusnormid, mis näevad ette selle liikmesriigi territooriumil asutatud fiskaalsetele investeerimisfondidele maksusoodustuse, mis antakse fondi saadud dividendidelt teises liikmesriigis või kolmandas riigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks, kuid piiravad seda maksusoodustust, juhul kui ning niivõrd kui fondi aktsionäride hulgas on teistes liikmesriikides või kolmandates riikides elavaid või asutatud füüsilisi või juriidilisi isikuid, kuna selline vähendamine, mille toime väheneb jaotatava kasumi kogusumma, seab vahet tegemata halvemasse olukorda kõik nimetatud fondide aktsionärid.

Maksusoodustuse vähendamine vastavalt sellele osale kapitalist, mis kuulub aktsionäridele, kelle elu- või asukoht on teistes liikmesriikides, tekitab tegelikult kapitali vaba liikumise piirangu, mis on EÜ artikliga 56 põhimõtteliselt keelatud, kuna see võib takistada fiskaalsel investeerimisfondil kapitali kaasamist teistest liikmesriikidest kui see, kus on tema enda asukoht, ning võib ühtlasi pärssida teiste liikmesriikide investorite tahet omandada osalust fondi kapitalis.

Sellest, et liikmesriik teostab oma maksualast pädevust, maksustades dividendid, mille selle liikmesriigi territooriumil asutatud fiskaalsed investeerimisfondid on maksnud nii aktsionäridele, kelle elu- või asukoht on nimetatud liikmesriigis, kui ka aktsionäridele, kelle elu- või asukoht on

teistes liikmesriikides, tuleneb vajadus, juhul kui on ette nähtud selline maksusoodustus, laiendada seda ka fiskaalsetele investeerimisfondidele, millel on aktsionäre, kes ei ela või ei ole asutatud selles liikmesriigis.

Isegi kui selliste õigusnormide eesmärk on teha vahet investeerimisfondide aktsionäride vahel sõltuvalt sellest, kas nad on või ei ole residendid, selleks et fondi kasumi jaotamise tõttu neile ülekanduv maksusoodustus oleks seotud vastavate maksumääradega, mis kehtivad nende aktsionäride maksukohustusele fondi asukohariigis, tuleb ikkagi märkida, et maksusoodustuse vähendamine vastavalt sellele osale nimetatud fondide kapitalis, mis kuulub aktsionäridele, kelle elu- või asukoht on teistes liikmesriikides, ei võimalda seda eesmärki saavutada. Selline vähendamine kahjustab vahet tegemata kõiki fiskaalse investeerimisfondi aktsionäre, kuna selle toime väheneb jaotatava kasumi kogusumma.

Teistes liikmesriikides asutatud äriühingute makstud dividendidega seonduvat maksutulu vähenemist ei saa pidada ülekaalukaks üldiseks huviks, millele tuginedes võiks õigustada mõne põhivabadusega vastuolus olevat meedet.

Lahendus, mis puudutab olukorda, kus fiskaalse investeerimisfondi aktsionärid elavad või on asutatud teises liikmesriigis, võib olla kohaldatav ka olukorras, kus investeerimisfondi aktsionärid elavad või on asutatud kolmandates riikides.

Kui liikmesriik esiteks maksustab oma territooriumil asutatud fiskaalse investeerimisfondi poolt kolmandates riikides elavatele või asutatud aktsionäridele makstud dividendid ja teiseks vähendatakse fondile antavat maksusoodustust vastavalt sellele osale fondi kapitalist, mis kuulub sellistele aktsionäridele, omistamata seejuures tähtsust nende aktsionäride maksualasele kohtlemisele kolmandates riikides, siis ei saa tõhusa maksukontrolli tagamise vajadusele tuginedes õigustada sellist kapitali liikumise piirangut kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest.

Kui eeldada, et maksutulu vähenemise ärahoidmise põhjendusele võib tugineda, et õigustada kapitali vaba liikumise piirangut kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest, ei saa sellist põhjendust siiski arvestada, kuna nimetatud vähendamine tekitab tagajärgi vahet tegemata kõigile asjaomase investeerimisfondi aktsionäridele sõltumata sellest, kas nad elavad või on asutatud liikmesriikides või nad elavad või on asutatud kolmandates riikides.

Selliste õigusnormide suhtes ei oma tähtsust asjaolu, et fiskaalse investeerimisfondi välismaised aktsionärid elavad või on asutatud riigis, millega fondi asukohajärgne liikmesriik on sõlminud lepingu, mis näeb vastastikkuse põhimõttel ette dividendidelt kinnipeetud maksu mahaarvamise.

(vt punktid 72, 74, 79, 82, 84, 92–97, 108, 113, 114 ja resolutiivosa punkt 2)

3. Kapitali liikumise piirangu mõistet tuleb tõlgendada ühtemoodi nii liikmesriikide vahelistes suhetes kui ka liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelistes suhetes. Olenemata sellest, et kolmandate riikidega kapitali liikumise liberaliseerimine võib kindlasti teenida ka muid eesmärke kui siseturu väljakujundamine, eriti ühenduse ühisraha usaldusväärsuse tagamist maailma finantsturgudel ja maailma mastaabiga finantskeskuste püsimist liikmesriikides, siis kuna kapitali vaba liikumise põhimõte laieneb EÜ artikli 56 lõike 1 kohaselt ka kapitali liikumisele kolmandate riikide ja liikmesriikide vahel, on viimased otsustanud selle põhimõtte sätestada samasse artiklisse ja samas sõnastuses kohaldatavana nii ühendusesisesele kapitali liikumisele kui ka suhetele kolmandate riikidega.

Kuna kapitali liikumine kolmandatesse riikidesse ja kolmandatest riikidest toimub siiski teistsuguses õiguslikus kontekstis kui ühendusesisene kapitali liikumine, siis Euroopa Liidu

liikmesriikide õiguse teatud integreerituse taseme tõttu, eriti ühenduse õigusaktide olemasolu tõttu, mis näevad ette liikmesriikide maksuametite koostöö, ei ole liikmesriigi poolt ühendusesisese piiriülese majandustegevuse maksustamine alati sarnane majandustegevuse maksustamisega suhetes liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel. Ei ole ka välistatud, et liikmesriik suudab tõendada, et kapitali liikumise piirang kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest on õigustatud teatud põhjusel asjaolude tõttu, mida ei saaks käsitleda piisava põhjusena kapitali liikumise piiramiseks liikmesriikide vahel.

(vt punktid 87–90)

4. Otseinvesteeringuid puudutava kapitali liikumise piiranguga EÜ artikli 57 lõike 1 mõttes on tegemist juhul, kui see puudutab mis tahes liiki investeeringuid, mida teevad füüsilised või juriidilised isikud ning mille eesmärk on luua või säilitada püsivad ja otsesed sidemed kapitali paigutava isiku ja ettevõtja vahel, kelle käsutusse kapital majandustegevuseks antakse.

(vt punkt 102, resolutiivosa punkt 3)

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

20. mai 2008(*)

EÜ artiklid 56–58 – Kapitali vaba liikumine – Dividendide maksustamine – Teises liikmesriigis saadud dividendidelt teises liikmesriigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks fiskaalsele investeerimisfondile antav maksusoodustus – Selle maksusoodustuse piiramine summaga, mille fondi asukohaliikmesriigi residendist aktsionär, kes on teinud investeeringu, kasutamata vahendajana sellist fondi, võiks topeltmaksustamise vältimise lepingu alusel tulumaksust maha arvata – Selle maksusoodustuse piiramine vastavalt mitteresidendist aktsionäride osalusele fondi kapitalis

Kohtuasjas C-194/06,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Hoge Raad der Nederlandeni (Madalmaad) 14. aprilli 2006. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 26. aprillil 2006, menetluses

Staatssecretaris van Financiën

versus

Orange European Smallcap Fund NV,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, L. Bay Larsen, kohtunikud R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, P. Kõris, E. Juhász, E. Levits (ettekandja), A. Ó Caoimh, P. Lindh ja J.-C. Bonichot,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: ametnik J. Swedenborg,

arvestades kirjalikus menetluses ja 24. aprilli 2007. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Orange European Smallcap Fund NV, esindajad: *belastingadviseur* B. J. Kiekebeld, *belastingadviseur* J. van Eijdsen ja *belastingadviseur* D. Smit,

– Madalmaade valitsus, esindajad: H. G. Sevenster ja M. de Grave,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: R. Lyal ja A. Weimar,

olles 3. juuli 2007. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab EÜ artiklite 56–58 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud Staatssecretaris van Financiën (rahanduse riigisekretär) ja Orange European Smallcap Fund NV (edaspidi „OESF”) vahelises kohtuvaidluses summa üle, mis on ette nähtud Madalmaade seadusega fiskaalsete investeerimisfondide suhtes kehtestatud maksustamise erikorra kohaselt sellise maksu tasakaalustamiseks, mis on välismaal kinni peetud OESF-i 1997./1998. majandusaastal saadud dividendidelt.

Õiguslik raamistik

3 1969. aasta ettevõtte tulumaksuseaduse (Wet op de vennootschapsbelasting 1969; *Stb.* 1969, nr 469, edaspidi „ettevõtte tulumaksuseadus”) artiklis 28 on fiskaalne investeerimisfond (*Fiscale Beleggingsinstelling*) määratletud kui igasugune aktsiaseltsi (*naamloze vennootschap*), osaühingu (*besloten vennootschap*) või avatud investeerimisfondi (*fonds voor gemene rekening*) vormis investeerimisfond, mis on asutatud Madalmaades ning mille eesmärk ja tegelik tegevus seisneb investeerimises ning mis vastab veel mõnele tingimusele.

4 Selline fond on kohustatud tasuma ettevõtte tulumaksu, kuid fondi kasum on maksustatud nullmääraga. Et mitte kaotada oma staatust, peab fond kindla tähtaja jooksul jaotama oma aktsionäridele kogu oma jaotatava kasumi, millest on maha arvatud teatavad seadusega ette nähtud reservid.

5 Kui selline fond saab dividende Madalmaades asutatud äriühingult, peetakse maks dividendidelt kinni 1965. aasta dividendimaksu seaduse (Wet op de dividendbelasting 1965, *Stb.* 1965, nr 621, edaspidi „dividendimaksu seadus”) artikli 1 lõike 1 alusel.

6 Nimetatud seaduse artikli 10 lõike 2 alusel võib sellisele fondile dividendidelt kinnipeetud maksu siiski hüvitada taotluse alusel, mis on esitatud kuuekuulise tähtaja jooksul majandusaasta lõpust arvates.

7 Kui teised riigid on neis riikides saadud dividendidelt maksu kinni pidanud, siis nagu osutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, piiravad Madalmaade õigusaktid välismaal tasutud maksu mahaarvamist Madalmaade ettevõtte tulumaksust, lubades maha arvata vaid asjaomaste

dividendide suhtes Madalmaades proportsionaalselt kohaldatavatele ettevõtte tulumaksu osale vastava summa. Kuna fiskaalse investeerimisfondi suhtes kohaldatav maksumäär on null, siis leiab nimetatud kohus, et välismaalt saadud dividendide suhtes ei kohaldata üldse ettevõtte tulumaksu, mistõttu välismaal neilt dividendidelt tasutud maksu mahaarvamine on võimatu.

8 Ettevõtte tulumaksu seaduse artikliga 28 ja investeerimisfonde käsitleva kuninga 29. aprilli 1970. aasta määruse (Besluit beleggingsinstellingen, *Stb.* 1970, nr 190) artikliga 6 põhikohtuasja asjaoludele kohaldatavas sõnastuses (edaspidi „kuninga määrus”) on fiskaalsete investeerimisfondide suhtes kehtestatud neile soodus erikord. Korra eesmärk on lähendada fondide vahendusel saadava investeeringutulu maksukoormust eraisikute otseinvesteeringute maksukoormusele, nähes ette tasakaalumehhanismi, mis võtab arvesse välismaal fondi dividendidelt kinni peetud maksu.

9 Nii andis ettevõtte tulumaksu seaduse artikli 28 lõike 1 punkt b põhikohtuasja asjaoludele kohaldatavas sõnastuses täitevvõimule volituse kehtestada halduse üldaktiga „kord, mille alusel antakse investeerimisfondidele maksusoodustus, et tasakaalustada nende fondide väärtpaberitelt ja muudelt nõuetelt saadud tulult väljaspool Madalmaid kinni peetud maksu, kusjuures maksusoodustus ei tohi ületada maksusummat, mille aktsiate või osade omanikud, kelle elu- või asukoht on Madalmaades, saaksid otseinvesteeringu korral Madalmaade maksukorralduse seaduse (Belastingregeling voor het Koninkrijk) või topeltmaksustamise vältimise lepingu alusel tulumaksust maha arvata”.

10 Kuninga määruse artikkel 6 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui hetkel, mil toimub [ettevõtte tulumaksu seaduse artikli 28 lõike 1 punktis b] nimetatud maksusoodustusega seotud aastale eelnevat aastat puudutav jaotamine, osalevad investeerimisfondi kapitalis investoritena eranditult vaid Madalmaades elavad füüsilised isikud või Madalmaades asutatud juriidilised isikud, kes on kohustatud maksma ettevõtte tulumaksu, siis on [see] maksusoodustus [...] võrdne [ettevõtte tulumaksu seaduse artikli 28 lõike 1 punktis b] nimetatud maksusummaga, mille saaks tulumaksust maha arvata juhul, kui selle tulu, mille investeerimisfond sai väärtpaberitelt ja nõuetelt maksusoodustusega seotud aastal, oleks saanud eranditult füüsilised isikud, kelle elukoht on Madalmaades. [...]

2. Kui lõikes 1 nimetatud hetkel osaleb investeerimisfondi kapitalis aktsionäre, kes ei kuulu selles lõikes nimetatud isikute või maksukohustuslaste hulka, arvutatakse maksusoodustuse summa järgmise valemi kohaselt:

$$T = B \times (7 \text{ Sr}) / (10 \text{ S} - 3 \text{ Sr}),$$

kus

T tähendab maksusoodustust;

B tähendab lõikes 1 nimetatud maksusummat;

Sr tähendab summat, mis on lõikes 1 nimetatud päeval makstud investeerimisfondi aktsiatelt või osadelt, mis kuuluvad otse või teiste investeerimisfondide vahendusel Madalmaades elavatele füüsilistele isikutele või Madalmaades asutatud juriidilistele isikutele, kes on kohustatud maksma ettevõtte tulumaksu ega ole investeerimisfondid, ja

S tähendab summat, mis on lõikes 1 nimetatud päeval makstud kõigilt investeerimisfondi aktsiatelt või osadelt.

[...]"

11 Eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitab, et kui fiskaalne investeerimisfond jaotab Madalmaades või välismaal saadud dividende kui kasumit edasi oma aktsionäridele, on aktsionärid kohustatud maksma Madalmaades dividendidelt maksu, mille fond on kohustatud kinni pidama. Aktsionäride puhul, kelle elu- või asukoht on Madalmaades, kujutab see kinnipidamine endast ettemaksu. Dividendidelt kinnipeetud maksu saab maha arvata aktsionäri poolt tasumisele kuuluvast üksikisiku tulumaksust või ettevõtte tulumaksust ning see tagastatakse määras, mis ületab nimetatud maksu summa. Teiste aktsionäride puhul tagastatakse dividendidelt kinnipeetud maks üksnes juhul, kui see on ette nähtud topeltmaksustamise vältimise lepinguga või Madalmaade maksukorralduse seadusega.

12 Saksamaa Liitvabariigi ja Madalmaade Kuningriigi vahel 16. juunil 1959 sõlmitud maksuleping, mida on muudetud 13. märtsi 1980. aasta ja 21. mai 1991. aasta protokollidega, ei näe 1997./1998. majandusaastal ette õigust Madalmaade residendile Saksamaal makstud dividendidelt kinni peetud Saksa maksu mahaarvamisele. Madalmaade Kuningriigi ja Portugali Vabariigi vahel ei olnud 1997./1998. majandusaastal kehtivat topeltmaksustamise vältimise lepingut.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

13 OESF on Amsterdams (Madalmaad) asutatud äriühingu tüüpi avatud investeerimisfond, kes investeerib väärtpaberitesse ja muudesse varadesse riskide hajutamise põhimõttel, eesmärgiga teenida neilt investeringutelt tulu oma aktsionäridele. Ta haldab aktiivselt börsil noteeritud Euroopa ettevõtjate emiteeritud väärtpaberitest koosnevat portfelli. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul ei võimaldanud OESF-i osalused väljaspool Madalmaid asutatud äriühingutes tal määrata nende äriühingute tegevust 1997./1998. majandusaastal.

14 OESF-i aktsionärideks on füüsilised ja juriidilised isikud. 1997./1998. majandusaastal oli enamik neist aktsionäridest kas Madalmaades elavad füüsilised isikud või seal asutatud juriidilised isikud, kes kas olid või ei olnud kohustatud tasuma Madalmaades ettevõtte tulumaksu. Ülejäänud kapital kuulus peamiselt Hollandi Antillides ja teistes liikmesriikides (nimelt Belgia Kuningriik, Saksamaa Liitvabariik, Prantsuse Vabariik, Luksemburgi Suurhertsogiriik ning Suurbritannia ja Põhja-liri Ühendkuningriik) elavatele füüsilistele isikutele ja Belgias asutatud juriidilistele isikutele. OESF-i aktsionäride hulgas oli ka Šveitsis elu- või asukohta omavaid füüsilisi ja juriidilisi isikuid ning Ühendriikides elavaid füüsilisi isikuid.

15 OESF sai 1997./1998. majandusaastal välismaistes äriühingutes osalemise eest dividende 5 257 519,15 Hollandi kuldnat. Nendelt dividendidelt peeti temalt välismaal kinni maks summas, mis vastas 735 320 Hollandi kuldnale, millest 132 339 Hollandi kuldnat on tasutud Saksamaal ja 9905 Hollandi kuldnat Portugalis.

16 Seoses välismaal tasutud maksudega taotles OESF maksusoodustust, mis on sätestatud ettevõtte tulumaksu seaduse artikli 28 lõike 1 punktis b koostoimes kuninga määruse artikliga 6. OESF-i arvutuste kohaselt oli selle maksusoodustuse kogusumma 518 270 Hollandi kuldnat, kui võtta arvutuste aluseks kogu eespool näidatud summa 735 320 Hollandi kuldnat, mis vastab välismaal tasutud maksude kogusummale.

17 Pädev maksuhaldur rahuldab taotluse osaliselt, võttes arvutuste aluseks 593 076 Hollandi kuldna suuruse summa, st lahutas 735 320 Hollandi kuldna suurusest summast Saksamaal tasutud maksu (132 339 Hollandi kuldnat) ja Portugalis tasutud maksu (9905 Hollandi kuldnat) ning määras maksusoodustuse summaks 418 013 Hollandi kuldnat. Vaide lahendamisel jäeti see

otsus jõusse.

18 Gerechtshof te Amsterdam (Amsterdami apellatsioonikohus), kuhu OESF oli esitanud kaebuse, tühistas maksuameti otsuse ja määras vaidlusaluse maksusoodustuse summaks 622 006 Hollandi kuldnat. See kohus leidis, et nii Saksamaal ja Portugalis kinnipeetud maksu väljajätmine maksusoodustuse arvutamise alusest kui ka maksusoodustuse vähendamine proportsionaalselt välismaal elavate või asutatud aktsionäride osalusega OESF-i kapitalis kujutavad endast õigustamatut kapitali vaba liikumise takistust.

19 Staatssecretaris van Financiën esitas Gerechtshof te Amsterdami otsuse peale kassatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, vaidlustades selle otsuse esiteks selles osas, milles maksusoodustuse arvutamisel võeti arvesse Saksamaal ja Portugalis kinnipeetud maks, ja teiseks selles osas, milles maksusoodustust ei vähendatud vastavalt nende aktsionäride osalusele OESF-i kapitalis, kelle elu- või asukoht ei ole Madalmaades.

20 Kuna Hoge Raad der Nederlanden leidis, et põhikohtuasja lahendamiseks on vaja tõlgendada ühenduse õigust, siis otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas EÜ artiklit 56 koostoimes EÜ artikli 58 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et EÜ artiklis 56 sätestatud keeluga on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt tasakaalustav maksusoodustus, mis on ette nähtud [...] fiskaalsele investeerimisfondile, kuna teises liikmesriigis on kõnealuse fondi saadud dividendidelt kinni peetud maks:

a) on piiratud summaga, mille Madalmaades elav füüsiline isik oleks võinud maha arvata teise liikmesriigiga sõlmitud maksulepingu alusel;

b) väheneb, juhul kui ning niivõrd, kui fiskaalse investeerimisfondi aktsionäride hulgas on füüsilisi isikuid, kes ei ela Madalmaades, või juriidilisi isikuid, kes ei ole kohustatud maksma Madalmaades ettevõtte tulumaksu?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on kas osaliselt või täielikult jaatav, siis:

a) Kas EÜ artikli 57 lõikes 1 kasutatud mõiste „otseinvesteeringud” hõlmab ka äriühingu aktsiapaki omamist, kui aktsionär hoiab seda ainult investeeringuna ning aktsiapaki suurus ei anna talle otsustavat mõju selle äriühingu juhtimisel või kontrollimisel?

b) Kas maksustamisega seotud kapitali vaba liikumise piirang, mis on õigusvastane, kui see mõjutab [Euroopa] Ühenduses piiriülest kapitali liikumist, on EÜ artikli 56 kohaselt samamoodi õigusvastane samadel tingimustel toimuva kapitali piiriülese liikumisega kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest?

c) Kui vastus teise küsimuse punktile b on eitav, kas siis tuleb EÜ artiklit 56 tõlgendada nii, et selle sättega on vastuolus liikmesriigi kehtestatud piirang fiskaalse investeerimisfondi maksusoodustusele, mida antakse põhjusel, et teises liikmesriigis on kinni peetud maks kõnealuse fondi dividendidelt, samas kui selle piirangu põhjus on asjaolu, et mitte kõik kõnealuse fondi aktsionärid ei ole asjaomase liikmesriigi residendid?

3. Kas eeltoodud küsimustele vastamisel tuleb arvesse võtta:

a) asjaolu, et teisest riigist saadud dividendidelt selles riigis kinni peetud maks on suurem kui maks, mis peetakse neilt dividendidelt välismaistele aktsionäridele edasijaotamisel kinni fiskaalse investeerimisfondi asukohajärgses liikmesriigis;

b) asjaolu, et fiskaalse investeerimisfondi välismaised aktsionärid elavad või on asutatud riigis, millega nimetatud fondi asukohajärgne liikmesriik on sõlminud lepingu, mis näeb vastastikkuse põhimõttel ette dividendidelt kinnipeetud maksu mahaarvamise;

c) asjaolu, et fiskaalse investeerimisfondi välismaised aktsionärid elavad või on asutatud teises EÜ liikmesriigis?”

Eelotsuse küsimused

Esimese küsimuse punkt a

21 Esimese küsimuse punktiga a küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas EÜ artikleid 56 ja 58 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi sellised õigusnormid, nagu on asjassepuutuvad põhikohtuasjas ja mis näevad ette selle liikmesriigi territooriumil asutatud fiskaalsetele investeerimisfondidele maksusoodustuse, mis antakse fondi saadud dividendidelt teises liikmesriigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks, kuid piiravad seda maksusoodustust summaga, mille nimetatud territooriumil elav füüsiline isik oleks saanud maha arvata selle teise liikmesriigiga sõlmitud topeltmaksustamise vältimise lepingu alusel.

22 Selliste õigusnormide toimet ei võeta põhikohtuasjas maksusoodustuse arvutamisel arvesse Saksamaal ja Portugalis dividendidelt kinni peetud maksu, kuna põhikohtuasja asjaolude toimumise ajal ei näinud Madalmaade Kuningriigi ja Saksamaa Liitvabariigi vahel sõlmitud leping ette õigust arvata Saksamaal kinnipeetud maks maha Madalmaade tulumaksust, samuti ei olnud Madalmaade Kuningriigi ja Portugali Vabariigi vahel sõlmitud ühtki lepingut.

23 Eelotsusetaotlusest nähtub, et eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud küsimus, kas sellised õigusnormid on kooskõlas kapitali vaba liikumist käsitlevate EÜ asutamislepingu sätetega, kui pidada silmas asjaolu, et Madalmaade seaduse kohaselt hüvitatakse Madalmaades asutatud fiskaalsele investeerimisfondile, kes saab dividende samas liikmesriigis asutatud äriühingutelt, täies ulatuses Madalmaade maks, mille need äriühingud on dividendidelt kinni pidanud.

24 OESF ja Euroopa Ühenduste Komisjon väidavad selle kohta, et kuna Madalmaade Kuningriik hüvitab täies ulatuses Madalmaade äriühingute makstud dividendidelt kinni peetud maksu, siis peab ta tasakaalustama ka Saksamaal ja Portugalis dividendidelt kinni peetud maksu.

25 Kui ta seda ei tee, siis kohtleb Madalmaade Kuningriik viimasena nimetatud dividende võrreldes Madalmaade äriühingute makstud dividendidega ebasoodsalt.

26 Selle ebasoodsa kohtlemise tagajärjel on esiteks pärsitud OESF tahe investeerida Saksamaal ja Portugalis ning teiseks muutub neis liikmesriikides asutatud ettevõtjatel raskemaks kapitali kaasamine Madalmaades, mistõttu see kujutab endast kapitali vaba liikumise piirangut, mis on asutamislepinguga põhimõtteliselt keelatud.

27 Madalmaade valitsus soovust leiab, et Madalmaade Kuningriigile ei saa ette heita, et ta kohtleb Saksa või Portugali äriühingutelt saadud dividende võrreldes Madalmaade äriühingutelt saadud dividendidega erinevalt, kuna sellega, et OESF-i saadud dividendidelt ei peeta maksu kinni nende päritolule vaatamata, tagab Madalmaade maksuseadus nende dividendide ühesuguse kohtlemise.

28 Pealegi ei ole põhikohtuasjas asjassepuutuva hüvitamise korra eesmärk fiskaalse investeerimisfondi üldine vabastamine maksu kinnipidamisest talle makstud dividendidelt. Siseriiklikes oludes toimib dividendimaks kui ettevõtte tulumaksu ettemakse. Arvestades seda, et Madalmaades asutatud fiskaalsete investeerimisfondide suhtes kohaldatakse ettevõtte tulumaksu

nullmäära ja seega ei kuulu nende fondide saadud dividendidelt tasumisele Madalmaade maks, hüvitatakse fondidele nende saadud dividendidelt kinnipeetud maks.

29 Seega tuleb kontrollida, kas sellised siseriiklikud õigusnormid, nagu on asjassepuutuvad põhikohtuasjas – silmas pidades asjaolu, et Madalmaades asutatud fiskaalsele investeerimisfondile, kes saab dividende samas liikmesriigis asutatud äriühingutelt, hüvitatakse nende äriühingute poolt dividendidelt kinni peetud maks täies ulatuses –, kujutavad endast kapitali vaba liikumise piirangut, mis on keelatud EÜ artiklitega 56 ja 58.

30 Sissejuhatuseks tuleb meenutada, et igal liikmesriigil on kohustus kehtestada ühenduse õigusega kooskõlas olev jaotatava kasumi maksustamise süsteem, määratledes täpsemalt nii maksubaasi kui ka maksumäära, mida kohaldatakse dividende saavale aktsionäriale (vt selle kohta 12. detsembri 2006. aasta otsused kohtuasjas C-374/04: Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, EKL 2006, lk I-11673, punkt 50, ja kohtuasjas C-446/04: Test Claimants in the FII Group Litigation, EKL 2006, lk I-11753, punkt 47).

31 Seega võib dividende, mida ühes liikmesriigis asutatud äriühing maksab teises liikmesriigis asutatud äriühingule, maksustada mitmel tasandil. Esiteks võib nende dividendide järjestikune maksustamine toimuda liikmesriigis, kus on asutatud dividende maksev äriühing, kui jaotatavalt kasumilt tuleb kõigepealt sellel äriühingul maksta ettevõtte tulumaksu, ja teist korda siis, kui peetakse kinni maks dividende saavale äriühingule makstud dividendidelt. Teiseks võib toimuda nende dividendide õiguslik topeltmaksustamine, mis esineb siis, kui need maksustatakse uuesti dividende saavalt äriühingult võetava maksuga riigis, kus see on asutatud. Kolmandaks võib dividende saava äriühingu saadud dividendide maksustamisel riigis, kus see on asutatud, toimuda järjestikune maksustamine selles liikmesriigis, kuna dividende maksva äriühingu jaotatav kasum oli juba maksustatud.

32 Pealegi jääb ühenduse tasandil ühtlustamis- või harmoneerimismeetmete puudumisel liikmesriikidele õigus määratleda ühepoolsete meetmetega või välislepingutega maksualase pädevuse jaotuse kriteeriumid, pidades eelkõige silmas topeltmaksustamise kaotamist (12. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas C-336/96: Gilly, EKL 1998, lk I-2793, punktid 24 ja 30; 21. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-307/97: Saint-Gobain ZN, EKL 1999, lk I-6161, punkt 57, ja 8. novembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-379/05: Amurta, kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punkt 17). Kui jätta kõrvale nõukogu 23. juuli 1990. aasta direktiiv 90/435/EMÜ eri liikmesriikide emaettevõtjate ja tütarettevõtjate suhtes kohaldatava ühise maksustamissüsteemi kohta (EÜT L 225, lk 6; ELT eriväljaanne 09/01, lk 147), 23. juuli 1990. aasta seotud ettevõtjate kasumi korrigeerimisel tekkiva topeltmaksustamise kõrvaldamise konventsioon (EÜT L 225, lk 10; ELT C 160, 30.6.2005, lk 11) ja nõukogu 3. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/48/EÜ hoiuste intresside maksustamise kohta (ELT L 157, lk 38; ELT eriväljaanne 09/01, lk 369), mille kohaldamist ei ole põhikohtuasjas taotletud, siis ei ole ühenduse õiguse tasandil topeltmaksustamise kaotamiseks tänaseni võetud ühtegi ühtlustamis- ega harmoneerimismeedet.

33 Põhikohtuasjas asjassepuutuvate õigusnormidega kehtestas Madalmaade Kuningriik fiskaalsete investeerimisfondide suhtes ettevõtte tulumaksu, kuid nende maksumäär on null tingimusel, et kogu fondi kasum, millest on maha arvatud teatavad seadusega ette nähtud reservid, jaotatakse tema aktsionäridele.

34 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 85–87, võib selle põhjal tõdeda, et selliste fondide puhul nagu OESF ei ole dividendid Madalmaade õigusaktide alusel maksustatud, sõltumata nende päritolust. Esiteks, Madalmaades asutatud äriühingult saadud dividendidelt algselt kinni peetud maks, mis Madalmaade valitsuse selgituste kohaselt kujutab endast ettevõtte tulumaksu ettemakset, hüvitatakse, kuna fiskaalne investeerimisfond ei pea viimati nimetatud maksuna midagi maksma. Teiseks ei ole Saksamaal ja Portugalis asutatud äriühingutelt saadud

dividendid selliste fondide puhul maksustatud.

35 Seega kui Madalmaade Kuningriik ei maksusta dividende, mida fiskaalsed investeerimisfondid on saanud Saksamaalt ja Portugalist, kohtleb ta neid dividende samaväärselt Madalmaade äriühingutelt saadud dividendidega, mis samuti ei ole nende fondide puhul maksustatud. Peale selle hoiab Madalmaade Kuningriik teistest liikmesriikidest saadud dividendide maksustamisest hoidumisega ära – nagu ka Madalmaade äriühingute makstud dividendide osas – järjestikuse maksustamise, mis tekiks tema maksupädevuse teostamise tulemusena.

36 Seega vastupidi OESF-i ja komisjoni väidetele ei sätesta Madalmaade sellised õigusnormid, nagu on asjassepuutuvad põhikohtuasjas, Saksamaalt ja Portugalist saadud dividendide erinevat kohtlemist võrreldes Madalmaade äriühingute makstud dividendidega.

37 Kui neil asjaoludel on Saksamaalt ja Portugalist saadud dividendide maksukoormus suurem kui Madalmaade äriühingute makstud dividendidel, siis ei tulene see ebasoodus tagajärg mitte põhikohtuasjas asjassepuutuvatest Madalmaade õigusnormidest, vaid tuleneb sellest, et dividende maksvate äriühingute asukohaliikmesriigid ja dividende saava äriühingu asukohaliikmesriik teostavad oma maksupädevust paralleelselt, kusjuures esimesena nimetatud riigid valisid jaotatud dividendide järjestikuse maksustamise võimaluse ja viimane hoidub dividendide mis tahes maksustamisest fiskaalsete investeerimisfondide puhul (vt selle kohta 14. novembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-513/04: Kerckhaert ja Morres, EKL 2006, lk I-10967, punkt 20).

38 Komisjon väidab siiski, et dividende saava äriühingu asukohaliikmesriigi staatusest tulenevalt on Madalmaade Kuningriigi ülesanne hüvitada dividendide välismaist maksukoormust samadel alustel, nagu ta hüvitab dividendidel lasuvat siseriiklikku maksukoormust.

39 Selle väitega ei saa nõustuda. Kohtupraktikast nähtub kindlalt, et kui liikmesriik kehtestab järjestikuse maksustamise või majandusliku topeltmaksustamise vältimise või vähendamise süsteemi dividendide jaoks, mis makstakse residendist äriühingu poolt residendile, peab ta samaväärselt kohtlema dividende, mille residendile maksab mitteresidendist äriühing (eespool viidatud kohtuotsus *Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation*, punkt 55 ja viidatud kohtupraktika).

40 Eelmainitud süsteemide raames on samas riigis asuvalt äriühingult dividende saavate liikmesriigi residendist aktsionäride olukord võrreldav nende nimetatud riigi residendist aktsionäride olukorraga, kes saavad dividende teises liikmesriigis asutatud äriühingult, kuna nii siseriiklikku kui ka välismaist päritolu dividendid võivad olla järjestikuse maksustamise objektiks (vt eespool viidatud kohtuotsus *Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation*, punkt 56).

41 Dividende saava äriühingu asukohaliikmesriigi staatusega ei saa siiski kaasneda liikmesriigi kohustust hüvitada maksustamise ebasoodus tagajärg, mille on järjestikuse maksustamisega täielikult põhjistanud see liikmesriik, mille territooriumil on asutatud dividende jaotav äriühing, kui esimene liikmesriik oma territooriumil asutatud investeerimisfondide saadud dividende ei maksusta ega võta neid erinevalt arvesse.

42 Eelnevast järeldub, et olukorras, milles Madalmaades asutatud fiskaalsele investeerimisfondile Saksamaal ja Portugalis asutatud äriühingute poolt makstud dividendidel lasuv suurem maksukoormus võrreldes samale fondile samas liikmesriigis asutatud äriühingute poolt makstud dividendidega ei tulene erinevast kohtlemisest viimasena nimetatud liikmesriigi maksusüsteemi alusel, vaid tuleneb esiteks sellest, et Saksamaa Liitvabariik ja Portugali Vabariik valisid võimaluse pidada dividendidelt maks kinni ja teiseks sellest, et Madalmaade Kuningriik valis võimaluse neid dividende mitte maksustada, siis asjaolu, et viimane liikmesriik ei näe ette kahe esimese riigi otsusel kinni peetud maksu hüvitamist, ei kujuta endast kapitali vaba liikumise

piirangut.

43 OESF rõhutab veel, et tema investeeringutele, mis on tehtud Saksamaal ja Portugalis, saab osaks erinev kohtlemine võrreldes teistes liikmesriikides tehtud investeeringutega, mille puhul on võimalik saada maksusoodustust, mis on sätestatud ettevõtte tulumaksu seaduse artikli 28 lõike 1 punktis b koostoimes kuninga määruse artikliga 6, eesmärgiga vältida neis liikmesriikides toimunud järjestikust maksustamist. OESF-i sõnul on selline ebavõrdne kohtlemine sõltuvalt dividendide jaotava äriühingu asukohast keelatud EÜ artiklitega 56 ja 58.

44 Madalmaade valitsus tuletab meelde, et kuna fiskaalse investeerimisfondi suhtes kohaldatav maksumäär on null, siis ei võeta teisest liikmesriikidest saadud dividendidelt ettevõtte tulumaksu, mistõttu fondil ei ole võimalik dividendidelt kinni peetud maksu maha arvata. Et sellise fondi vahendusel välismaal tehtud investeeringut ei peetaks vähem atraktiivseks kui otseinvesteeringut, on kõnealuse maksusoodustuse eesmärk lähendada fiskaalse investeerimisfondi vahendatud investeeringutulu maksukoormust eraisikute otseinvesteeringutel lasuval maksukoormusele.

45 Seetõttu lähtus seadusandja nimetatud maksusoodustuse suuruse arvutamisel olukorrast, mille puhul investeeringud on tehtud sellist fondi vahendajana kasutamata. See ongi põhjus, miks on maksusoodustus välismaal saadud dividendide korral piiratud juhtudega, mil maksulepingu alusel on tekkinud õigus arvata välismaal kinni peetud maks maha Madalmaade maksust.

46 Lisaks ilmneb 5. juuli 2005. aasta otsusest kohtuasjas C-376/03: D. (EKL 2005, lk I-5821), et see olukord, mille puhul investor saab Saksamaalt või Portugalist pärit dividendide, erineb olukorrast, mil dividendid pärinevad liikmesriigist, millega Madalmaade Kuningriik on sõlminud sellise maksulepingu nagu Itaalia Vabariigiga. Antav maksusoodustus on lahutamatu seotud fiskaalse investeerimisfondi aktsionäri õigusega arvata välismaal kinni peetud maks maha sellise maksulepingu alusel, kusjuures seda maksusoodustust, nagu ka õigust mahaarvamisele, tuleb käsitada maksulepingu lahutamatu osana, mitte sellest lahutatava soodustusena.

47 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 42, ei pane ühenduse õigus liikmesriigile kohustust hüvitada järjestikuse maksustamise ebasoodsat tagajärge, mis on tingitud eri liikmesriikidele kuuluva maksupädevuse paralleelsest teostamisest. Kui aga liikmesriik on otsustanud sellise maksusoodustuse kehtestada, tuleb seda võimalust kasutada kooskõlas ühenduse õigusega.

48 Seoses sellega tuleb märkida, et nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 30 ja 32, on igal liikmesriigil kohustus kehtestada ühenduse õigusega kooskõlas olev jaotatava kasumi maksustamise süsteem, määratledes täpsemalt nii maksubaasi kui ka maksumäära, mida kohaldatakse dividendide saavale aktsionäridele, ja et ühenduse tasandil ühtlustamis- või harmoneerimismeetmete puudumisel jääb liikmesriikidele õigus määratleda ühepoolsete meetmetega või välislepingutega maksualase pädevuse jaotuse kriteeriumid.

49 Seega juhul, kui eri liikmesriikide maksuõigusnormide vahel on sellisest olukorrast tingitud erinevusi, võib liikmesriik välislepingute või ühepoolsete meetmetega jõuda selleni, et ta kohtleb eri liikmesriikidest saadud dividendide erinevalt, arvestades neid erinevusi.

50 Liikmesriikide sõlmitud kahepoolsete maksulepingute kohta on Euroopa Kohus varem märkinud, et sellise välislepingu kohaldamisala on piiratud füüsiliste ja juriidiliste isikutega, kes on asjassepuutavas lepingus loetletud (vt eespool viidatud kohtuotsused D., punkt 54, ja Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, punkt 84).

51 Euroopa Kohus leidis nimetatud otsustes, et kui kahepoolses maksulepingus sätestatud soodustust ei saa käsitada sellest lepingust lahutatava soodustusena, vaid see lisab lepingule

üldist tasakaalu, siis on asjaolu, et lepingust tulenevad vastastikused õigused ja kohustused on kohaldatavad vaid isikutele, kes on neist kahest lepinguosalisest liikmesriigist ühe riigi residendid, kahepoolsete lepingute lahutamatu tagajärg, nii et ühenduse õigusega ei ole vastuolus see, et kõnealust soodustust ei anta kolmanda liikmesriigi residendile, kuna ta ei ole samasuguses olukorras nagu kõnealuse lepinguga hõlmatud residendid (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsused D., punktid 59–63, ja Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, punktid 88–93).

52 Mis puudutab Madalmaades asutatud fiskaalse investeerimisfondi saadud dividendidelt teises liikmesriigis kinni peetud maksu hüvitamist, siis viib ettevõtte tulumaksu seaduse artikli 28 lõike 1 punkti b kohaldamine antud juhul eri liikmesriikidest saadud dividendide erineva kohtlemiseni.

53 Põhikohtuasjale iseloomulikul õiguslikul taustal on selge, et olukorras, milles maksusoodustust antakse, on Madalmaade Kuningriik võtnud endale kohustusi maksulepinguga, mis on sõlmitud maksu kinnipidanud liikmesriigiga, et võimaldada füüsilistel isikutel arvata kinni peetud maks maha nende poolt tasumisele kuuluvast Madalmaade tulumaksust.

54 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 107, ei tulene ettevõtte tulumaksu seaduse artikli 28 lõike 1 punktis b koostoimes kuninga määruse artikliga 6 ette nähtud maksusoodustuse andmine siiski mitte kahepoolse lepingu automaatsest kohaldamisest, vaid Madalmaade Kuningriigi ühepoolsest otsusest laiendada sellel lepingul põhinevaid soodustusi fiskaalsetele investeerimisfondidele.

55 Kuna käesoleva kohtuotsuse punktides 48 ja 49 näidatud põhjustel ei saa sellist ühepoolset otsust pidada iseenesest ühenduse õigusega vastuolus olevaks, tuleb kontrollida, kas sellest tingitud erinev kohtlemine toob kaasa kapitali vaba liikumise piirangu.

56 Seoses sellega tuleb märkida, et kuna sellised õigusnormid, nagu on asjassepuutuvad põhikohtuasjas, välistavad õiguse välismaal saadud dividendidelt kinni peetud maksu tasakaalustamiseks antavale maksusoodustusele teatud liikmesriikidest saadud dividendide puhul, muudavad need investeerimise nendesse liikmesriikidesse vähem atraktiivseks kui investeerimise liikmesriikidesse, kus dividendidelt kinni peetud maks annab õiguse sellele maksusoodustusele. Need õigusnormid võivad pärssida investeerimisfondi tahet teha investeeringuid liikmesriikidesse, kus dividendidelt kinni peetud maks ei anna õigust maksusoodustusele, nii et need kujutavad endast seega kapitali vaba liikumise piirangut, mis on EÜ artikliga 56 põhimõtteliselt keelatud.

57 Vastavalt EÜ artikli 58 lõike 1 punktile a: „[a]rtikli 56 sätted ei mõjuta liikmesriikide õigust [...] kohaldada oma maksuseaduste vastavaid sätteid, mis eristavad maksumaksjaid [...] nende kapitali investeerimise koha põhjal”.

58 Samuti tuleb toonitada, et EÜ artikli 58 lõike 1 punktis a sätestatud erand on piiratud EÜ artikli 58 lõikega 3, mille kohaselt selle artikli lõikes 1 märgitud siseriiklikud meetmed „ei tohi kujutada endast suvalise diskrimineerimise vahendit ega varjatud piirangut kapitali ja maksete vabale liikumisele [EÜ] artikli 56 tähenduses” (vt 7. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-319/02: Manninen, EKL 2004, lk I-7477, punkt 28).

59 Siinkohal tuleb vahet teha EÜ artikli 58 lõike 1 punkti a alusel lubatud ebavõrdsel kohtlemisel ja sama artikli lõike 3 kohaselt keelatud diskrimineerimisel. Kohtupraktikast tuleneb, et selleks, et siseriiklikke maksusätteid, mis eristavad maksumaksjaid nende kapitali investeerimise koha põhjal, võiks pidada kapitali vaba liikumist käsitlevate asutamislepingu sätetega kooskõlas olevaks, on vaja, et erinev kohtlemine puudutaks olukordi, mis ei ole objektiivselt võrreldavad või mida õigustab ülekaalukas üldine huvi (vt selle kohta 6. juuni 2000. aasta otsus kohtuasjas

C?35/98: Verkooijen, EKL 2000, lk I?4071, punkt 43; eespool viidatud kohtuotsus Manninen, punkt 29, ja 8. septembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C?512/03: Blanckaert, EKL 2005, lk I?7685, punkt 42).

60 Nagu selgitab Madalmaade valitsus, on põhikohtuasjas asjassepuutuvate Madalmaade õigusnormide eesmärk neis ette nähtud maksusoodustuse abil võrdsustada võimaluste piires selliste dividendide maksualane kohtlemine, mille saajaks on otseinvesteeringu teinud aktsionär, fiskaalse investeerimisfondi vahendusel investeeringu teinud aktsionäri saadud dividendide kohtlemisega, et sellise fondi tehtud välisinvesteeringuid ei hakataks pidama otseinvesteeringutest vähem atraktiivseks.

61 Nende õigusnormide seisukohast on fiskaalne investeerimisfond, mis saab dividende liikmesriikidest, kellega Madalmaade Kuningriik on sõlminud lepingu, mis sätestab füüsilistest isikutest aktsionäride õiguse arvata neis liikmesriikides dividendidelt kinni peetud maks maha Madalmaades tasumisele kuuluvast tulumaksust, teistsuguses olukorras, kui on see fond juhul, kui ta saab dividende liikmesriikidest, kellega Madalmaade Kuningriik ei ole sellist lepingut sõlminud, st dividende, mille puhul seda õigust ei ole ette nähtud.

62 Investeerimisel ainult nendesse liikmesriikidesse, kellega Madalmaade Kuningriik on sõlminud sellise kahepoolse maksulepingu, võib põhikohtuasjas asjassepuutuvate õigusnormidega ette nähtud maksusoodustuse puudumisel otsus teha investeering fiskaalse investeerimisfondi vahendusel olla füüsilisest isikust aktsionärile tegelikult ebasoodsam kui otseinvesteering.

63 Seevastu liikmesriikide puhul, kellega Madalmaade Kuningriik ei ole sellist lepingut sõlminud, ei tulene otsusest teha investeering fondi vahendusel füüsilise isiku jaoks ohtu kaotada soodustusi, millele tal oleks olnud õigus juhul, kui ta oleks otsustanud teha otseinvesteeringu neisse liikmesriikidesse. Seega ei ole see olukord objektiivselt sarnane olukorraga, kus Madalmaade Kuningriik on sellise maksulepingu sõlminud.

64 Eelnevast järeldub, et seonduvalt selliste õigusnormidega, nagu on asjassepuutuvad põhikohtuasjas ja mille kohaselt otsustas liikmesriik selleks, et võimaluste piires võrdsustada otseinvesteeringute ja investeerimisfondide vahendusel tehtud investeeringute maksualast kohtlemist, anda maksusoodustuse sellistest liikmesriikidest saadud dividendidelt kinni peetud maksu tasakaalustamiseks, kelle suhtes ta on endale kahepoolsete lepingutega võtnud kohustuse lubada füüsilistel isikutel arvata kinnipeetud maks maha siseriikliku õiguse alusel tasumisele kuuluvast tulumaksust, ei ole EÜ artiklitega 56 ja 58 vastuolus, kui see liikmesriik välistab selle maksusoodustuse dividendide puhul, mis on saadud teistest liikmesriikidest, kellega ta ei ole sõlminud niisuguseid sätteid sisaldavat kahepoolset lepingut, kuna tegu ei ole objektiivselt sarnaste olukordadega.

65 Eelnevat arvestades tuleb esimese küsimuse punktile a vastata, et EÜ artiklitega 56 ja 58 ei ole vastuolus liikmesriigi sellised õigusnormid, nagu on asjassepuutuvad põhikohtuasjas ja mis näevad ette selle liikmesriigi territooriumil asutatud fiskaalsetele investeerimisfondidele maksusoodustuse, mis antakse fondi saadud dividendidelt teises liikmesriigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks, kuid piiravad seda maksusoodustust summaga, mille esimesena nimetatud riigi territooriumil elav füüsiline isik oleks samasuguse maksu kinnipidamise tõttu saanud maha arvata selle teise liikmesriigiga sõlmitud topeltmaksustamise vältimise lepingu alusel.

Esimese küsimuse punkt b

66 Esimese küsimuse punktiga b küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas EÜ artikleid 56 ja 58 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi sellised

õigusnormid, nagu on asjassepuutuvad põhikohtuasjas ja mis näevad ette fiskaalsetele investeerimisfondidele maksusoodustuse, mis antakse fondi saadud dividendidelt teises liikmesriigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks, kuid vähendavad seda maksusoodustust, juhul kui ning niivõrd kui fiskaalse investeerimisfondi aktsionäride hulgas on füüsilisi isikuid, kes ei ela esimeses liikmesriigis, või juriidilisi isikuid, kes ei ole kohustatud maksma esimeses riigis ettevõtte tulumaksu.

67 Kuigi vastusest esimese küsimuse punktile a ilmneb, et sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas ei kohusta ühenduse õigus liikmesriiki fiskaalsetele investeerimisfondidele ette nägema maksusoodustust, mis antakse fondi saadud dividendidelt teises liikmesriigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks, siis juhul, kui esimene liikmesriik on siiski otsustanud sellise maksusoodustuse ette näha, tuleb seda võimalust kasutada kooskõlas ühenduse õigusega.

68 Nagu nähtub eelotsusetaotlusest, on OESF-i aktsionäride hulgas füüsilisi ja juriidilisi isikuid, kelle elu- või asukoht on teistes liikmesriikides või kolmandates riikides.

69 Seega tuleb esmalt kontrollida, kas maksusoodustuse vähendamine vastavalt sellele osale fiskaalse investeerimisfondi kapitalist, mis kuulub teistes liikmesriikides elavatele või asutatud aktsionäridele, on kapitali vaba liikumise piiranguna käsitatav asjaolu, ning kui vastus on jaatav, siis kas see piirang on põhjendatud. Teiseks tuleb kontrollida, kas vastus, mis puudutab olukordi, kus fondi aktsionäride elu- või asukoht on teistes liikmesriikides, laieneb ka olukordadele, kus kõnealuste aktsionäride elu- või asukoht on kolmandates riikides.

70 Tuleb tõdeda, et seoses põhikohtuasjas asjassepuutuvate õigusnormide alusel teises liikmesriigis saadud dividendidelt kinni peetud maksu tasakaalustamiseks antava maksusoodustuse summa arvutamise näevad Madalmaade õigusaktid ette erineva kohtlemise selliste fiskaalsete investeerimisfondide osas, mille kõigi aktsionäride elu- või asukoht on Madalmaades, ja selliste fondide osas nagu OESF, mille osa aktsionäride elu- või asukoht on teises liikmesriigis. Esimesel juhul vastab maksusoodustus kuninga määruse artikli 6 lõike 1 kohaselt summale, mille Madalmaades elav füüsiline isik võiks nimetatud kinnipidamisest tulenevalt maha arvata selles liikmesriigis tasumisele kuuluvast tulumaksust. Teisel juhul vähendatakse seda summat kuninga määruse artikli 6 lõike 2 kohaselt vastavalt teiste liikmesriikide aktsionäride osalusele fondi kapitalis.

71 Maksusoodustus, mis antakse niisiis seoses teises liikmesriigis saadud dividendidelt kinnipeetud maksuga, kuulub osana asjaomase fiskaalse investeerimisfondi aktsionäridele jaotatava kasumi summa sisse, mis jaotatakse nende vahel vastavalt nende osalusele fondi kapitalis.

72 Nagu rõhutas kohtujurist oma ettepaneku punktis 118, jäeldub sellest, et välismaal tasutud maksuga seotud maksusoodustuse vähendamine vastavalt teises liikmesriigis elavate või asutatud aktsionäride osalusele fondi kapitalis kahjustab vahet tegemata kõiki tema aktsionäre, kuna selle toimele väheneb jaotatava kasumi kogusumma.

73 Sellises õiguslikus kontekstis nagu põhikohtuasjas on fiskaalsel investeerimisfondil seega kasulikum leida aktsionäre, kes elavad või on asutatud samas liikmesriigis, kus on tema enda asukoht, kuna mida väiksem on tema kapitalis teistes liikmesriikides elavate või asutatud aktsionäride osalus, seda suurem on aktsionäridele jaotatav kasum.

74 Selline vähendamine tekitab niisiis kapitali vaba liikumise piirangu, mis on EÜ artikliga 56 põhimõtteliselt keelatud, kuna see võib takistada fiskaalsel investeerimisfondil kapitali kaasamist teistest liikmesriikidest kui see, kus on tema enda asukoht, ning võib ühtlasi pärssida teiste liikmesriikide investorite tahet omandada osalust fondi kapitalis.

75 Madalmaade valitsus meenutab siiski, et seoses fiskaalsele investeerimisfondile antava maksusoodustuse arvutamisega on ettevõtte tulumaksu seaduse artikli 28 lõike 1 punktis b viidatud välismaal otseinvesteeringut tegeva aktsionäri olukorrale.

76 Selle valitsuse sõnul on Madalmaade resident, kes on kohustatud maksma Madalmaade tulumaksu või Madalmaade ettevõtte tulumaksu, välismaal saadud dividendidelt kinnipeetud maksu mahaarvamise võimaluse suhtes erinevas olukorras võrreldes mitteresidendiga, kes ei ole kohustatud neid makse maksma, kuna ainult need aktsionärid, kes on kohustatud maksma Madalmaade tulumaksu või ettevõtte tulumaksu, saavad nimetatud mahaarvamisi teha.

77 Seega on EÜ artikliga 56 – koostoimes EÜ artikli 58 lõike 1 punktiga a, mis lubab liikmesriikidel eristada maksumaksjaid, kes ei ole samasuguses olukorras oma elu- või asukoha poolest – kooskõlas see, et fiskaalsele investeerimisfondile antava maksusoodustuse summa puhul tehakse vahet vastavalt sellele, kas fondi aktsionärid on või ei ole kohustatud maksma saadud dividendidelt Madalmaades tulumaksu või ettevõtte tulumaksu.

78 Seoses sellega tuleb toonitada, nagu osutab ka Madalmaade valitsus ise, et Madalmaade Kuningriik maksustab fiskaalse investeerimisfondi jaotatavad dividendid nii nende aktsionäride puhul, kelle elu- või asukoht on Madalmaades, kui ka nende puhul, kelle elu- või asukoht on teises liikmesriigis. Seega ei saa järeldada, et selline fond, mille kapital kuulub osaliselt teistes liikmesriikides elavatele või asutatud aktsionäridele, on teistsuguses olukorras kui fond, mille kõik aktsionärid elavad või on asutatud Madalmaades.

79 Nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 121, oleks Madalmaade Kuningriik järelikult pidanud alates hetkest, mil ta otsustas anda oma territooriumil asutatud fiskaalsetele investeerimisfondidele maksusoodustuse välismaal kinni peetud maksu tasakaalustamiseks ja kasutada oma maksualast pädevust, kehtestades kõigi nende fondide jaotatavate dividendide ulatuses aktsionäride maksukohustuse sõltumata sellest, kas nende elu- või asukoht on selles liikmesriigis või teistes liikmesriikides, laiendama sellist maksusoodustust ka fiskaalsetele investeerimisfondidele, millel on aktsionäre, kes ei ela või ei ole asutatud nimetatud liikmesriigis (vt selle kohta 14. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-170/05: Denavit Internationaal ja Denavit France, EKL 2006, lk I-11949, punkt 37 ja viidatud kohtupraktika).

80 Madalmaade valitsus väidab veel, et kuna neile fondidele antav maksusoodustus jaguneb fondi aktsionäride vahel ja on maksu sissenõudmisel arvatud nende tulu sisse, siis on maksusoodustuse arvutamise valemis esinevad tegurid seotud maksumääraga, millega on Madalmaades maksustatud dividendid, mis selline fond on jaotanud oma aktsionäridele.

81 Madalmaade valitsuse sõnul on maksumäärad, mille Madalmaade Kuningriik on kehtestanud äriühingute kasumi jaotamisel nende aktsionäride maksukohustusele, kelle elu- või asukoht on selles liikmesriigis ja kes on seal kohustatud maksma tulumaksu või ettevõtte tulumaksu, kõrgemad maksumääradest, mis on kehtestatud nende aktsionäride maksukohustusele, kelle elu- või asukoht on välismaal. Viimased nimelt maksavad Madalmaades ainult dividendimaksu vähendatud määra alusel, mis maksulepingute alusel on üldiselt 15%. Nimetatud asjaoluga on seletatav fiskaalsele investeerimisfondile antava maksusoodustuse summa vähendamine vastavalt sellele osale tema kapitalist, mis kuulub aktsionäridele, kelle elu- või asukoht on teistes liikmesriikides.

82 Isegi kui põhikohtuasjas asjassepuutuvate õigusnormide eesmärk on teha vahet investeerimisfondide aktsionäride vahel sõltuvalt sellest, kas nad on või ei ole residendid, selleks et fondi kasumi jaotamise tõttu neile ülekanduv maksusoodustus oleks seotud vastavate maksumääradega, mis kehtivad nende aktsionäride maksukohustusele Madalmaades, tuleb ikkagi märkida, et maksusoodustuse vähendamine vastavalt sellele osale nimetatud fondide kapitalis, mis kuulub aktsionäridele, kelle elu- või asukoht on teistes liikmesriikides, ei võimalda seda eesmärki saavutada. Nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 72, kahjustab selline vähendamine vahet tegemata kõiki fiskaalse investeerimisfondi aktsionäre, kuna selle toime väheneb jaotatava kasumi kogusumma.

83 Maksusoodustuse vähendamine vastavalt sellele osale fiskaalse investeerimisfondi kapitalist, mis kuulub aktsionäridele, kelle elu- või asukoht on teistes liikmesriikides, võimaldab seevastu ära hoida Madalmaade Kuningriigi maksutulu vähenemist fiskaalse investeerimisfondi jaotatud dividendidelt, mis juhtuks siis, kui anda kõnealune maksusoodustus vaatamata sellele, kas fondi aktsionäride hulgas on mitteresidentid aktsionäre, kes on kohustatud maksma nende fondide jaotatud dividendidelt maksu väiksema maksumääraga kui see, mis kehtib residentid aktsionäride suhtes.

84 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb siiski, et maksutulu vähenemist ei saa pidada ülekaalukaks üldiseks huviks, millele tuginedes võiks õigustada mõne põhivabadusega üldiselt vastuolus olevat meedet (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Manninen, punkt 49 ja viidatud kohtupraktika).

85 Sellest järeldub, et EÜ artiklitega 56 ja 58 on vastuolus liikmesriigi sellised õigusnormid, nagu on asjassepuutuvad põhikohtuasjas ja mis näevad ette selle liikmesriigi territooriumil asutatud fiskaalsetele investeerimisfondidele maksusoodustuse, mis antakse fondi saadud dividendidelt teises liikmesriigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks, kuid vähendavad seda maksusoodustust, juhul kui ning niivõrd kui fondi aktsionäride hulgas on teistes liikmesriikides elavaid või asutatud füüsilisi või juriidilisi isikuid, kuna selline vähendamine seab vahet tegemata halvemasse olukorda kõik nimetatud fondide aktsionärid.

86 Küsimuses, kas eelmises punktis antud vastust võib laiendada olukordadele, kus fiskaalse investeerimisfondi välismaiste aktsionäride elu- või asukoht on kolmandates riikides, leiab Madalmaade valitsus, et liikmesriik võib sellist olukorda eristada olukorrast, kus aktsionäride elu- või asukoht on teises liikmesriigis.

87 Nagu on märkinud Euroopa Kohus 18. detsembri 2007. aasta otsuse kohtuasjas C-101/05: A (kohtulahendite kogumikus veel avaldamata) punktis 31, tuleb tunnistada – olenemata sellest, et kolmandate riikidega kapitali liikumise liberaliseerimine võib kindlasti teenida ka muid eesmärke kui siseturu kujundamine, eriti ühenduse ühisraha usaldusväärsuse tagamist maailma finantsturgudel ja maailma mastaabiga finantskeskuste püsimist liikmesriikides –, et kuna kapitali vaba liikumise põhimõte laieneb EÜ artikli 56 lõike 1 kohaselt ka kapitali liikumisele kolmandate

riikide ja liikmesriikide vahel, on viimased otsustanud selle põhimõtte sätestada samas artiklis ja samas sõnastuses kehtivana nii ühendusesisesel kapitali liikumisel kui ka suhetes kolmandate riikidega.

88 Euroopa Kohus on ühtlasi leidnud, et otsustavaks ei saa pidada argumenti, et juhul, kui kapitali liikumise piirangu mõistet tõlgendada ühtemoodi nii liikmesriikidevahelistes suhetes kui ka liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelistes suhetes, avaks ühendus kolmandatele riikidele ühepoolset ühenduse turu, jätmata endale võimalust läbirääkimisteks sama liberaliseerimise saavutamiseks kolmandatelt riikidelt (vt eespool viidatud kohtuotsus A, punkt 38).

89 Euroopa Kohus on siiski sedastanud, et kapitali liikumine kolmandatesse riikidesse ja kolmandatest riikidest toimub teistsuguses õiguslikus kontekstis kui ühendusesisene kapitali liikumine (vt eespool viidatud kohtuotsus A, punkt 36). Euroopa Liidu liikmesriikide õiguse teatud integreerituse taseme tõttu, eriti ühenduse õigusaktide olemasolu tõttu, mis näevad ette liikmesriikide maksuametite koostöö, nagu on sätestatud nõukogu 19. detsembri 1977. aasta direktiivis 77/799/EMÜ liikmesriikide pädevate asutuste vastastikuse abi kohta otsese maksustamise valdkonnas (EÜT L 336, lk 15; ELT eriväljaanne 09/01, lk 63), ei ole liikmesriigi poolt ühendusesisese piiriülese majandustegevuse maksustamine alati sarnane majandustegevuse maksustamisega suhetes liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel (vt eespool viidatud kohtuotsused *Test Claimants in the FII Group Litigation*, punkt 170, ja A, punkt 37).

90 Ei ole ka välistatud, et liikmesriik suudab tõendada, et kapitali liikumise piirang kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest on õigustatud teatud põhjusel asjaolude tõttu, mida ei saaks käsitleda piisava põhjusena kapitali liikumise piiramiseks liikmesriikide vahel (eespool viidatud kohtuotsused *Test Claimants in the FII Group Litigation*, punkt 171, ja A, punkt 37).

91 Madalmaade valitsus ja komisjon väidavad käesolevas kohtuasjas, et liikmesriigid peavad saama tugineda tõhusa maksukontrolli tagamise vajadusele kui ülekaalukale üldisele huvile, mis õigustab kapitali liikumise piirangut kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest.

92 Seoses sellega tuleb esiteks toonitada, et Madalmaade Kuningriik maksustab dividendimaksuga oma territooriumil asutatud fiskaalse investeerimisfondi poolt kolmandates riikides elavatele või asutatud aktsionäridele makstud dividendid. Teiseks tuleb tõdeda, et fondile antavat maksusoodustust vähendatakse vastavalt sellele osale fondi kapitalist, mis kuulub sellistele aktsionäridele, omistamata seejuures tähtsust nende aktsionäride maksualasele kohtlemisele kolmandates riikides. Seega ei saa käesolevas kohtuasjas tugineda tõhusa maksukontrolli tagamise vajadusele.

93 Madalmaade valitsus leiab ühtlasi, et põhjendades kapitali liikumise piirangut kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest, peab saama tugineda vajadusele ära hoida maksutulu vähenemist. Kui ühenduse tasandil saab maksubaasi vähenemisega seotud probleeme lahendada liikmesriikide maksuõigusnormide suurema ühtlustamisega, siis suhetes kolmandate riikidega sarnane maksuõigusnormide ühtlustamise võimalus puudub.

94 Tuleb siiski meenutada, et maksusoodustuse vähendamise toimele vastavalt sellele osale fiskaalse investeerimisfondi kapitalist, mis kuulub aktsionäridele, kelle elu- või asukoht on teistes liikmesriikides, väheneb fondi aktsionäridele jaotatava kasumi kogusumma.

95 Kui eeldada, et sellisele põhjendusele võib tugineda, et õigustada kapitali vaba liikumise piirangut kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest, ei saa sellist põhjendust seega siiski arvestada käesolevas kohtuasjas, kuna nimetatud vähendamine tekitab tagajärgi vahet tegemata kõigile asjaomase investeerimisfondi aktsionäridele sõltumata sellest, kas nad elavad või on

asutatud liikmesriikides või nad elavad või on asutatud kolmandates riikides.

96 Sellest järeldub, et sellises õiguslikus kontekstis nagu põhikohtuasjas on vastus, mis on antud olukorra kohta, kus fiskaalse investeerimisfondi aktsionärid elavad või on asutatud teises liikmesriigis, kohaldatav ka olukorras, kus investeerimisfondi aktsionärid elavad või on asutatud kolmandates riikides.

97 Eelnevat arvestades tuleb esimese küsimuse punktile b vastata, et EÜ artiklitega 56 ja 58 on vastuolus liikmesriigi sellised õigusnormid, nagu on asjassepuutuvad põhikohtuasjas ja mis näevad ette selle liikmesriigi territooriumil asutatud fiskaalsetele investeerimisfondidele maksusoodustuse, mis antakse fondi saadud dividendidelt teises liikmesriigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks, kuid piiravad seda maksusoodustust, juhul kui ning niivõrd kui fondi aktsionäride hulgas on teistes liikmesriikides või kolmandates riikides elavaid või asutatud füüsilisi või juriidilisi isikuid, kuna selline vähendamine seab vahet tegemata halvemasse olukorda kõik nimetatud fondide aktsionärid.

Teise küsimuse punkt a

98 Teise küsimuse punktiga a küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas EÜ artikli 57 lõikes 1 kasutatud mõiste „otseinvesteeringud” hõlmab ka äriühingu aktsiapaki omamist, mis ei anna otsustavat mõju äriühingu juhtimisel ega võimalda seda äriühingut kontrollida.

99 EÜ artikli 57 lõikes 1 on sätestatud, et EÜ artikli 56 sätteid ei takista kohaldamast kolmandate riikide suhtes 31. detsembril 1993 siseriikliku või ühenduse õiguse järgi kehtivaid piiranguid, mis käsitlevad kapitali liikumist kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest seoses otseinvesteeringutega – kaasa arvatud investeeringud kinnisvarasse –, asutamisega, finantsteenuste osutamisega või väärtpaberite lubamisega kapitaliturgudele.

100 Kuna asutamislepingus ei ole määratletud mõistet „kapitali liikumine” EÜ artikli 56 lõike 1 tähenduses, on Euroopa Kohus omistanud nõukogu 24. juuni 1988. aasta direktiivile 88/361/EMÜ asutamislepingu artikli 67 [Amsterdami lepinguga tühistatud säte] rakendamise kohta (EÜT L 178, lk 5; ELT eriväljaanne 10/01, lk 10) lisatud nomenklatuurile indikatiivse tähenduse. Seega on kapitali liikumiseks EÜ artikli 56 lõike 1 tähenduses eelkõige otseinvesteeringud ehk – nagu nähtub ka sellest nomenklatuurist ning sellele kaasnevatest selgitavatest märkustest – mis tahes liiki investeeringud, mida teevad füüsilised või juriidilised isikud ja mille eesmärk on luua või säilitada püsivad ja otsesed sidemed kapitali paigutava isiku ja ettevõtja vahel, kelle käsutusse kapital majandustegevuseks antakse (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus *Test Claimants in the FII Group Litigation*, punktid 179–181; 23. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-112/05: komisjon vs. Saksamaa, kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punkt 18, ja eespool viidatud kohtuotsus A, punkt 46).

101 Kui tegemist on osalemisega uutes või olemasolevates ettevõtjates, siis nagu kinnitavad ka selgitavad märkused, eeldab püsivate majandussidemete loomise või säilitamise eesmärk seda, et aktsionärile kuuluvad aktsiad annavad talle kooskõlas aktsiaseltse käsitlevate siseriiklike õigusaktidega või muudel alustel õiguse realselt osa võtta äriühingu juhtimisest või selle kontrollimisest (vt eespool viidatud kohtuotsus komisjon vs. Saksamaa, punkt 18 ja viidatud kohtupraktika).

102 Seega tuleb teise küsimuse punktile a vastata, et otseinvesteeringuid puudutava kapitali liikumise piiranguga EÜ artikli 57 lõike 1 mõttes on tegemist juhul, kui see puudutab mis tahes liiki investeeringuid, mida teevad füüsilised või juriidilised isikud ning mille eesmärk on luua või säilitada püsivad ja otsesed sidemed kapitali paigutava isiku ja ettevõtja vahel, kelle käsutusse kapital majandustegevuseks antakse.

Teise küsimuse punktid b ja c

103 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib teise küsimuse punktiga b sisuliselt seda, kas EÜ artikli 56 ulatus on sama, kui tegu on kapitali liikumisega kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest ja siis, kui tegu on kapitali liikumisega ühenduse piires, ning teise küsimuse punktiga c seda, kas asjaolu, et liikmesriik vähendab oma territooriumil asutatud fiskaalsetele investeerimisfondidele ette nähtud maksusoodustust, mis on antud kolmandatest riikidest saadud dividendidelt kinni peetud maksu tasakaalustamiseks, vastavalt selliste aktsionäride osalusele fondi kapitalis, kelle elu- või asukoht ei ole asjaomases liikmesriigis, kujutab endast kapitali vaba liikumise piirangut.

104 Nende küsimustega, mida tuleb käsitleda koos, soovitakse teada saada, kas esimese küsimuse punktile b antud vastus muutub tulenevalt asjaolust, et dividendid on saadud mitte teisest liikmesriigist, vaid kolmandast riigist.

105 Selles osas nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 79 ja 96, et alates hetkest, mil Madalmaade Kuningriik otsustas anda oma territooriumil asutatud fiskaalsetele investeerimisfondidele maksusoodustuse välismaal kinni peetud maksu tasakaalustamiseks ja kasutada oma maksualast pädevust, kehtestades kõigi nende fondide jaotatavate dividendide ulatuses aktsionäride maksukohustuse sõltumata sellest, kas nende elu- või asukoht on selles liikmesriigis, teistes liikmesriikides või kolmandates riikides, peab ta laiendama sellist maksusoodustust ka fiskaalsetele investeerimisfondidele, kellel on aktsionäre, kes ei ela või ei ole asutatud Madalmaade Kuningriigis.

106 Nagu on selgitatud käesoleva kohtuotsuse punktides 70–96, kehtestab õigusnorm, mille kohaselt maksusoodustust vähendatakse vastavalt sellele osale investeerimisfondi kapitalist, mis kuulub aktsionäridele, kelle elu- või asukoht on teises liikmesriigis või kolmandas riigis, erineva kohtlemise selliste fondide osas, mille kõigi aktsionäride elu- või asukoht on Madalmaades, ja selliste fondide osas, mille osa aktsionäride elu- või asukoht on teises liikmesriigis või kolmandas riigis, mis ei ole põhjendatav ei asjaoluga, et fondid on erinevates olukordades, ega maksupoliitika eesmärkidega, millele osutas Madalmaade valitsus.

107 Tuleb tõdeda, et selline õigusnorm on vastuolus EÜ artiklitega 56 ja 58 sõltumata sellest, kas maksusoodustuse aluseks olev maks on kinni peetud teises liikmesriigis või kolmandas riigis, kuna mõlemal juhul koheldakse erinevalt fonde, mille kõigi aktsionäride elu- või asukoht on Madalmaades, ja fonde, mille osa aktsionäride elu- või asukoht on teises liikmesriigis või kolmandas riigis, ning esitatud põhjendused ei ole seotud riigiga, kust need fondid dividende said.

108 Seega tuleb teise küsimuse punktidele b ja c vastata, et EÜ artiklitega 56 ja 58 on vastuolus liikmesriigi sellised õigusnormid, nagu on asjassepuutuvad põhikohtuasjas ja mis näevad ette selle liikmesriigi territooriumil asutatud fiskaalsetele investeerimisfondidele maksusoodustuse, mis antakse fondi saadud dividendidelt teises liikmesriigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks, kuid vähendavad seda maksusoodustust, juhul kui ning niivõrd kui fondi aktsionäride hulgas on teistes liikmesriikides või kolmandates riikides elavaid või asutatud füüsilisi või juriidilisi isikuid, kuna selline vähendamine seab vahet tegemata halvemasse olukorda kõik nimetatud fondide aktsionärid.

Kolmanda küsimuse punkt a

109 Kolmanda küsimuse punktiga a küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas asjaolu, et maks, mis on liikmesriigis kinni peetud dividendidelt, mille on samas liikmesriigis saanud teises liikmesriigis asutatud investeerimisfond, on suurem kui maks, mis peetakse teises liikmesriigis kinni välismaistele aktsionäridele edasi jaotatud dividendidelt, mõjutab vastuseid kahele eelnevale küsimusele.

110 Nagu nähtub eelotsusetaotlusest, on see küsimus esitatud Euroopa Kohtule seetõttu, et maks, mis peeti Portugalis asjaomasel majandusaastal kinni OESF-ile selles liikmesriigis üle kantud dividendidelt, oli 17,5%, samas kui maks, mis peeti Madalmaades kinni OESF-i aktsionäridele jaotatavatelt dividendidelt, oli 15%.

111 Kui aga arvestada, et Portugalist saadud dividende ei võetud arvesse põhikohtuasjas asjassepuutuva fiskaalsele investeerimisfondile antud maksusoodustuse arvutamisel, siis esimese küsimuse punktile a antud vastust silmas pidades ei ole vaja vastata kolmanda küsimuse punktile a.

Kolmanda küsimuse punkt b

112 Kolmanda küsimuse punktiga b küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas kahele esimesele küsimusele vastates tuleb arvestada asjaolu, et investeerimisfondi välismaised aktsionärid elavad või on asutatud riigis, millega fondi asukohajärgne liikmesriik on sõlminud lepingu, mis näeb vastastikkuse põhimõttel ette dividendidelt kinnipeetud maksu mahaarvamise. Kuna fondi aktsionäride elu- või asukohta on aga arvestatud ainult seoses maksusoodustuse vähendamisega vastavalt sellele osale nimetatud fondi kapitalist, mis kuulub aktsionäridele, kelle elu- või asukoht ei ole fondi asukohariigis, siis tuleb käesolevat küsimust seostada üksnes esimese küsimuse punktiga b.

113 Seoses sellega tuleb sedastada, et kui fiskaalse investeerimisfondi aktsionäride elu- või asukohariik ja Madalmaade Kuningriik on kokku leppinud võimaluses maha arvata maks, mille viimane peab kinni nimetatud fondi poolt oma aktsionäridele makstud dividendidelt, siis ei muuda see asjaolu kuidagi tõsiasja, et Madalmaade Kuningriik teostab dividendide maksustamisel oma maksualast pädevust. Nagu ilmneb käesoleva kohtuotsuse punktides 79 ja 96, siis sellest, et liikmesriik teostab oma maksualast pädevust, maksustades dividendid, mille selle liikmesriigi territooriumil asutatud fiskaalsed investeerimisfondid on maksnud nii aktsionäridele, kelle elu- või asukoht on nimetatud liikmesriigis, kui ka aktsionäridele, kelle elu- või asukoht on teistes liikmesriikides või kolmandates riikides, tuleneb vajadus, juhul kui on ette nähtud selline maksusoodustus, nagu on asjassepuutuv põhikohtuasjas, laiendada seda ka fiskaalsetele investeerimisfondidele, millel on aktsionäre, kes ei ela või ei ole asutatud selles liikmesriigis.

114 Seega tuleb kolmanda küsimuse punktile b vastata, et asjaolu, et fiskaalse investeerimisfondi välismaised aktsionärid elavad või on asutatud riigis, millega fondi

asukohajärgne liikmesriik on sõlminud lepingu, mis näeb vastastikkuse põhimõttel ette dividendidelt kinnipeetud maksu mahaarvamise, ei mõjuta esimese küsimuse punktile b antud vastust.

Kolmanda küsimuse punkt c

115 Kolmanda küsimuse punktiga c soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitust, kas kahele eelmisele küsimusele vastates tuleb arvestada asjaolu, et fiskaalse investeerimisfondi välismaised aktsionärid elavad või on asutatud teises EÜ liikmesriigis.

116 Arvestades esimese küsimuse punktile b antud vastust, ei ole sellele küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

117 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. EÜ artiklitega 56 ja 58 ei ole vastuolus liikmesriigi sellised õigusnormid, nagu on asjassepuutuvad põhikohtuasjas ja mis näevad ette selle liikmesriigi territooriumil asutatud fiskaalsetele investeerimisfondidele maksusoodustuse, mis antakse fondi saadud dividendidelt teises liikmesriigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks, kuid piiravad seda maksusoodustust summaga, mille esimesena nimetatud liikmesriigi territooriumil elav füüsiline isik oleks samasuguse maksu kinnipidamise tõttu saanud maha arvata selle teise liikmesriigiga sõlmitud topeltmaksustamise vältimise lepingu alusel.

2. EÜ artiklitega 56 ja 58 on vastuolus liikmesriigi sellised õigusnormid, nagu on asjassepuutuvad põhikohtuasjas ja mis näevad ette selle liikmesriigi territooriumil asutatud fiskaalsetele investeerimisfondidele maksusoodustuse, mis antakse fondi saadud dividendidelt teises liikmesriigis või kolmandas riigis kinni peetud maksu tasakaalustamiseks, kuid piiravad seda maksusoodustust, juhul kui ning niivõrd kui fondi aktsionäride hulgas on teistes liikmesriikides või kolmandates riikides elavaid või asutatud füüsilisi või juriidilisi isikuid, kuna selline vähendamine seab vahet tegemata halvemasse olukorda kõik nimetatud fondide aktsionärid.

Selles osas ei oma tähtsust asjaolu, et fiskaalse investeerimisfondi välismaised aktsionärid elavad või on asutatud riigis, millega fondi asukohajärgne liikmesriik on sõlminud lepingu, mis näeb vastastikkuse põhimõttel ette dividendidelt kinnipeetud maksu mahaarvamise.

3. Otseinvesteeringuid puudutava kapitali liikumise piiranguga EÜ artikli 57 lõike 1 mõttes on tegemist juhul, kui see puudutab mis tahes liiki investeeringuid, mida teevad füüsilised või juriidilised isikud ning mille eesmärk on luua või säilitada püsivad ja otsesed sidemed kapitali paigutava isiku ja ettevõtja vahel, kelle käsutusse kapital majandustegevuseks antakse.

Allkirjad

* Kohtumenetluse keel: hollandi.